

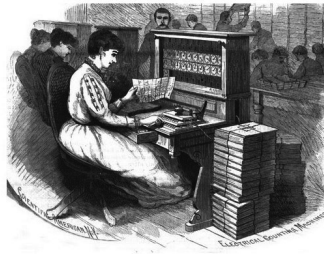
Слободан Мандић, историчар
Историјски архив Београда
slobodan.mandic@digitalnaistorija.net
<https://www.digitalnaistorija.net/>

Прикази сајтова (Web адресар) XLIII

The Programming Historian
<<https://programminghistorian.org/>> (18. X 2023)

Donate to *Programming Historian* today!

[ABOUT](#) • [CONTRIBUTE](#) • [LESSONS](#) • [EVENTS](#) • [SUPPORT US](#) • [BLOG](#)

The Programming Historian

We publish novice-friendly, peer-reviewed tutorials that help humanists learn a wide range of digital tools, techniques, and workflows to facilitate research and teaching. We are committed to fostering a diverse and inclusive community of editors, writers, and readers.

Платформа *The Programming Historian* има за циљ да дигиталне методе и алате учини доступним историчарима и истраживачима хуманистичких наука који немају базична знања у програмирању и рачунарским наукама. На сајту су доступни различити чланци и туторијали који покривају теме попут овладавања програмским језицима (*Python*) и интерфејсом за програмирање, повезивања отворених података, мапирања, анализе мреже, дигиталног публикавања, машинског учења и др, са посебним освртом како се ове методе могу употребити у историјским истраживањима и анализама. Доступне лекције су конципиране на начин да буду разумљиве и почетницима, са корак-по-корак упутствима и примерима који би корисницима помогли да се упусте у коришћење дигитал-

них алата. Иницијално покренут још 2008. године од стране двојице канадских стручњака који су одлучили да напишу уџбеник за историчаре о програмирању и ефективном коришћењу мрежних ресурса (*Digital History Hacks*), овај пројекат постаје признат, награђиван и широко препознат од стране научне заједнице. Од онлајн научног часописа о методологији дигиталне историје, временом израста у незаобилазан ресурс за ту област. Све лекције, туторијали и отворени кодови који су на располагању преко овог сајта прошли су строги систем провере, а стручни тим сарадника обухвата неколико десетина стручњака из Северне и Јужне Америке и Европе. На верзији сајта на енглеском језику за претходних десетак година је укључено преко сто туторијала, а доступна су и посебна издања на шпанском, француском и португалском језику. Осим одељка са лекцијама, индексираних у више категорија, на сајту су издвојени и делови са детаљним подацима о пројекту, предстојећим догађајима, текстовима у форми блога, као и отвореним позивом да се подржи пројекат.

Institut für Österreichische Geschichtsforschung,
The Danube Trade: Sources on Austrian Economic History
(17th/18th Centuries)

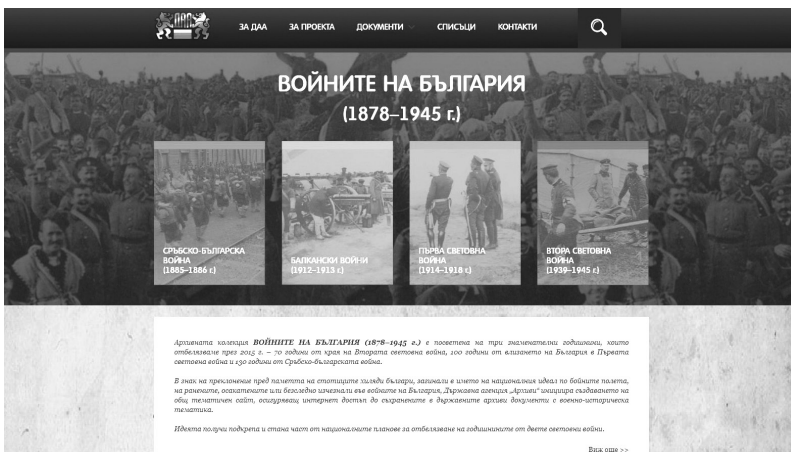
<<https://donauhandel.univie.ac.at>> (12. X 2023)

The screenshot shows the website 'THE DANUBE TRADE' with the subtitle 'Sources on Austrian Economic History (17th/18th Centuries)'. The header includes a logo of a boat on a river and language options for 'Deutsch' and 'English'. A navigation menu lists 'Projects', 'Bibliography', 'Presentations/Conferences', 'Publications/Press', 'Staff', 'Links', and 'Home'. The main content area features a 'NEWS' section with two items: 'The Aschach Toll Registers (1706-1740) are online! Smaller optimizations on the database are made continuously.' and 'All data of the "Aschach Database" are long-term archived in "Arche" by our cooperation partner ACDH-CH/GAW in TEI format.' To the right is a historical map of the Danube region. Below the news section is a paragraph of text: 'Ongoing since 2008, the project cluster "The Danube Trade" makes essential sources on the economic history of Austria during the 17th and 18th centuries available by way of open-access databases. The focus is on the trade history of the Baroque era between ca. 1650 and 1750, but individual sub-projects go beyond this century. Thus, the projects deal with a period that has been neglected in economic historiography compared to other epochs and topics such as the "Age of the Fuggers" or the intensification of transcontinental and global trade relations. This is especially true for the continental European interior, in which the imperial residence city of Vienna developed into the preeminent metropolis and all-embracing center of consumption.' At the bottom, another paragraph states: 'So far, the project cluster consists of three individual projects: In a first step, the role of the city of Krems as the most important trading center on the Austrian Danube alongside Linz and Vienna was investigated. Since 2013, 28 volumes of the "Krems Weighing and Warehouse Books" for the period between 1621 and 1737 have been completely recorded in a database; indices of mentioned persons and places were added to this in 2017/18; a fundamental update takes place in spring/summer 2023.'

Веб платформа *Трговина Дунавом* Института за аустријска историјска истраживања обједињује резултате неколико различитих пројеката посвећених мапирању и дигиталном индексирању кључних извора за економску и трговинску историју аустријског Подунавља у раном модерном периоду. У

претходном периоду креирана су два важна веб ресурса у форми отвореног приступа. Првобитно је формирана база података дигитално индексираних књига из града Кремса (1621–1737) које пружају информације о трговцима и њиховим активностима у важном трговачком средишту надомак Беча. База садржи 28 томова књига, а додатно су доступни и подаци о регионалном покрету учесника у трговинским трансакцијама, са више од 21.000 уноса. За читавање и преглед појединачних књига коришћен је софтвер отвореног кода *PIF Manifest*. Друга фаза пројекта започета је 2013. године обрадом *Царинских протокола града Ашах 1627–1775 (Aschacher Mautprotokolle)*, најобимнијих и најзначајнијих извора за историју ране модерне трговине на подручју Горњег Подунавља. Трећи сегмент представљају истраживања која су у току и чију окосницу чини обрада трговачких протокола у којима су од 1725. године регистрована трговачка друштва са седиштем у Бечу. Поред дигитално обрађених и индексираних извора, на сајту су у посебним одељцима изложне и пропратне опсежне библиографије и колекција препоручених линкова.

Државна агенција „Архиви“, **Войните на Бугарија** <<https://wars.archives.bg>> (16. X 2023)

Дигитални тематски водич *Ратови Бугарске* Државне агенције „Архиви“ омогућава интернет приступ архивској грађи са војно-историјском тематиком похрањеној у бугарским државним архивским установама. Дигитална збирка примарно је подељена у четири сегмента: Српско-бугарски рат (1885–1886), Балкански ратови (1912–1913), Први светски рат (1914–1918) и Други светски рат (1939–1945). На сајту је приказана разноврсна архивска грађа која покрива многе аспекте ратовања, од дипломатских припрема и борбених дејстава на

фронту, до ратног начина живота становништва у позадини и последица војних сукоба. Прикупљени материјал унутар одељака је разврстан у четири подгрупе: *О рату* (кратак опис сваког војног сукоба праћен хронологијом догађаја), *Спискови* (лични подаци за официре, војнике и цивиле, спискови погинулих, умрлих и сл), *Документи* (у падајућем низу ређају се сликовни прикази докумената, тј. појединачне галерије, са могућношћу увећаног приказа, пропратним кратким описом и сигнатуром), *Галерија* (издвојени илустративни материјал са фотографијама, сликама, мапама, карикатурама). Копија сваког приказаног документа на сајту заштићена је дигиталним воденим жигом („archives.bg“), а технички није предвиђено преузимање документа на хард диск рачунара, тј. на локалну меморију. Систем напредне претраге и филтрирања података омогућен је једино за поједину грађу у одељку *Спискови*, што чини да укупан резултат читавог подухвата више достиже утисак богате галерије аутентичних архивских докумената по тематском принципу. Упркос томе, на овај начин сакупљени и приказани материјал на сајту *Ратови Бугарске* може бити користан ширем кругу корисника.

Dr. Altay Atlı, **Turkey in the First World War**

<<http://turkeyswar.com/>> (16. X 2023)

Важан параметар за одређивање степена поверења садржајима који су доступни на мрежи за историчаре је свакако и то да ли је на сајту видно истакнуто ко је поставио сајт, као и да ли постоје информације о сврси сајта. Добар пример је презентација *Турска у Првом светском рату* на енглеском језику, покренута 2003. године од стране др Атли Атлаја, политиколога и стручњака за међународне односе из Истанбула. Аутор у тексту посетиоце обавештава да је

главни мотив за покретање сајта пронашао у чињеници да упркос великом броју радова, књига, документарних филмова, уметничких дела итд. на тему Првог светског рата и даље недостају ресурси који приказују причу о рату из турске перспективе. Разлог томе је, између осталог, и мали број преведених дела на стране језике. Додатни проблем је што су многи извори недоступни и самим Турцима, јер су настали на арапском писму. Такође је истакнуто то да се турско учешће у Првом светском рату често ограничава на одбрану Галипоља, иако је оно много комплексније, а турске снаге су ратовале и на другим фронтима. Аутор напомиње да је сајт пре намењен широј, а не академској публици, будући да објављени материјал није достављан на званичну рецензију. Упркос томе, на сајту је могуће пронаћи велики број интересантних и лепо илустрованих прилога разврстаних у више категорија. Посебно треба истаћи и дату исцрпну библиографију радова на енглеском и турском језику.